

Detaljni izvedbeni plan

Akademska godina		2024. / 2025.	Semestar		Ljetni
Studij:		Godina studija:			
Sveučilišni prijediplomski studij povijesti, Sveučilišni prijediplomski studij povijesti (dvopredmetni), Sveučilišni prijediplomski studij Teološko-religijske znanosti (dvopredmetni) i Povijest, Sveučilišni prijediplomski studij sociologije, Sveučilišni prijediplomski studij sociologije (dvopredmetni)		Sveučilišni prijediplomski studij povijesti: 1., 2., 3.; Sveučilišni prijediplomski studij povijesti (dvopredmetni): 2., 3.; Sveučilišni prijediplomski studij Teološko-religijske znanosti (dvopredmetni) i Povijest: 2.; Sveučilišni prijediplomski studij sociologije: 1., 2., 3.; Sveučilišni prijediplomski studij sociologije (dvopredmetni): 2., 3.;			
I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU					
Naziv kolegija		Mitska bića tradicijskih vjerovanja			
Kratica kolegija		IZBP-28	Šifra kolegija		101660
Status kolegija		Izborni	ECTS bodovi		4
Preduvjeti za upis kolegija		Nema			
Ukupno opterećenje kolegija					
Vrsta nastave			Ukupno sati		
Predavanja			30		
Seminari			15		
Mjesto i vrijeme održavanja nastave		HKS – prema objavljenom rasporedu			
II. NASTAVNO OSOBLJE					

Ime i prezime	Luka Šešo		
Akademski stupanj/naziv	Doktor znanosti	Izbor	Redoviti profesor
Kontakt e-mail	luka.seso@unicath.hr	Telefon	+385 (1) 3706 682
Konzultacije	Prema objavljenom rasporedu		

III. DETALJNI PODACI O KOLEGIJU

Jezik na kojem se nastava održava	Hrvatski
-----------------------------------	----------

Opis kolegija	Studenti će se upoznati s temama poput mitologije, tradicijskih vjerovanja, predaja i pučke uobrazilje čije poznavanje će im omogućiti bolje razumijevanje konstruiranja i funkcioniranja ljudskog svjetonazora, kulture i društva. Cilj ovog kolegija nije zagovarati ili biti isključiv prema problemu vjerovanja u nadnaravno ili mitsko nego temeljem usvojenog znanja sagledati te pojave u njihovom društvenom, političkom i povijesnom kontekstu i o njima raspravljati kao legitimnom dijelu života ljudi; njihove povijesti, stvarnosti i svakodnevice. Vjerovanja u mitska bića i ljude s nadnaravnim moćima nalazimo kod svih naroda i u svim dijelovima svijeta, a neka od njih, poput vjerovanja u vještice, obilježila su čitave epohe europskog društva. Posljednjih pedesetak godina antropolozi, povjesničari, sociolozi i psiholozi pokušavaju dati odgovore na čovjekovu potrebu za vjerovanjem u mitska bića i nadnaravno iz pučke uobrazilje što daje dodatan doprinos ovom problemu. Kroz ovaj predmet spomenute teme bit će obrađene prvenstveno kroz kulturno–antropološke metode ali će u obzir biti uzeti i kulturno–historijski te folkloristički aspekti ljudske potrebe za vjerovanjem u mitska bića. Obradit će se razvoj čovjekove mitske svijesti počevši od paleolitika, preko antičkih mitologija, srednjovjekovnih i rano–novovjekovnih progona vještica, promjena u predindustrijskoj Europi, recepcija u prosvjetiteljstvu i racionalizmu, pa sve do najnovijih znanstvenih pogleda. Posebna pozornost obratit će se na suvremenost ovog problema i njegovo egzistiranje u društvu oko nas. Obradit će se mehanizmi konstruiranja vjerskog svjetonazora, funkcije i društvene uloge vjerovanja u nadnaravno, promjenjivost i sinkretizam.
---------------	---

Očekivani ishodi učenja na razini kolegija

sekularizacija, sinkretizam, društvena promjena, suvremenost. 2. Opisati tijek razvoja progona vještica i demonoloških teorija. 3. Objasniti ulogu mitskoga diskursa u suvremenome svijetu. 4. Prepoznati ulogu i značaj pojmova mit, mitologija, predaja, uobrazilja. 5. Izdvojiti glavne značajke historijske antropologije, racionalističke paradigme.

Literatura

Obvezna

Šešo, L. (2016). *Živjeti s nadnaravnim bićima. Vukodlaci, vile i vještice hrvatskih tradicijskih vjerovanja*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Dopunska

Bošković-Stulli, M. (2005). Tragom krsnika i benandantea. U: *Od bugarštice do svakidašnjice*, ur. Maja Bošković-Stulli, 125-159. Zagreb: Konzor.; Bowie, F. (2009). *The Anthropology of Religion*. Oxford: Blackwell Publishing. (poglavlje: *Myth*: 267- 305).; Čiča, Z. (2002). *Vilenica i vilenjak. Sudbina jednog pretkršćanskog kulta u doba progona vještica*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.; Eliade, M. (1970). *Mit i zbilja*. Zagreb: Matica hrvatska.; Eliade, M. (1981). *Okultizam, magija i pomodne kulture*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.; Lozica, I. (2002). Dva demona: Orko i macić. U: *Poganska baština*, ur. Ivana Lozica, 41-97. Zagreb: Golden marketing.; Majnarić, S. i Prica, I. (2010). *Mitski zbornik*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatsko etnološko društvo, Scarabeus-naklada. (odabrani radovi: I/2, II/6, II/7, II/8).; Perrin, M. (2010). *Šamanizam*. Zagreb: KIC, Naklada Jesenski i Turk.; Šešo, L. (2012). Nema više vila. A nema ni konja: promjene tradicijskih vjerovanja u nadnaravna bića. *Zbornik za narodni život i običaje*, vol. 56: 95-146. Baroha, H. K. (Baroja, J. C.). (1979). *Veštice i njihov svet I,II*. Beograd: Mala edicija Ideja.; Belaj, V. (2007). *Hod kroz godinu. Pokušaj rekonstrukcije prahrvatskog mitskog svjetonazora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.; Đorđević, T. R. (1953). *Veštica i vila u našem narodnom verovanju i predanju. Vampir i druga bića u našem narodnom verovanju i predanju. Srpski etnografski zbornik*, vol. 66: 5-255.; Eliade, M. (2002). *Sveto i profano*. Zagreb: AGM.; Evans-Pritchard. E. E. (1976). *Witchcraft, Oracles and Magic among the Azande*. London: Oxford University Press.; Klanitzay, G. (1990). The Decline of Magic and the Rise of Vampires under Eighteenth-Century Habsburg Monarchy. U: *The uses of supernatural power: The Transformation of Popular religion in medieval and early-modern Europe*, ur. Gabor Klanitzay, Karen Margolis, 168-189. Cambridge: Polity Press.; Marjanić, S. (1999). Zaštitna sredstva protiv mōre kao žensko-niktomorfnog demona. *Treća*, vol. 2/1: 55-71.; Perić, B. i Pletenac, T. (2008). *Fantastična bića Istre i Kvarnera*. Zagreb: Vuković & Runjić.;

European University Press.; Sešo, L. (2002/2003). O krsniku: od tradicijske pojave u predajama do stvarnog iscjelitelja. *Studia Ethnologica Croatica*, vol. 14/15: 23-53.

Način ispitivanja i ocjenjivanja

Polaže se Da	Isključivo kontinuirano praćenje nastave Ne	Ulazi u prosjek Da						
Preduvjeti za dobivanje potpisa i polaganje završnog ispita	1. Redovito pohađanje nastave – prisutnost na najmanje 70% nastave prema studijskom programu i izvedbenom nastavnom planu; 2. Uredno izvršene seminarske obveze – pripremljeno izlaganje te predana pisana verzija; 3. Stjecanje minimalnog uspjeha od 35 % tijekom nastave unutar zadanih nastavnih aktivnosti – kumulativno ostvareno na seminarskim obvezama i na dva kolokvija.							
Način polaganja ispita	1. Nastavne aktivnosti – seminarske obveze, 1. kolokvij (pismeni) i 2. kolokvij (pismeni); 2. Završni ispit (usmeni).							
Način ocjenjivanja	Brojčana ljestvica ocjenjivanja studentskog rada je: nedovoljan(1) – 0 do 49,9% dovoljan (2) – 50 do 64,9% dobar (3) – 65 do 79,9% vrlo dobar (4) – 80 do 89,9% izvrstan (5) – 90 do 100% Način stjecanja ocjene: a) Nastavne aktivnosti – 70% ocjene 1) seminarske obveze – 20% 2) 1. kolokvij – 25% 3) 2. kolokvij – 25% b) Završni ispit – 30% ocjene usmeni ispit – 30% (za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)							
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava za prienos bodova	<table> <tr> <th data-bbox="510 1915 1117 2094">VRSTA AKTIVNOSTI</th><th data-bbox="1125 1915 1396 2094">ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenata</th><th data-bbox="1404 1915 1580 2094">UDIO OCJENE (%)</th></tr> <tr> <td data-bbox="510 2094 1117 2177">Pohađanje nastave</td><td data-bbox="1125 2094 1396 2177">1.2</td><td data-bbox="1404 2094 1580 2177">0</td></tr> </table>		VRSTA AKTIVNOSTI	ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenata	UDIO OCJENE (%)	Pohađanje nastave	1.2	0
VRSTA AKTIVNOSTI	ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenata	UDIO OCJENE (%)						
Pohađanje nastave	1.2	0						

	Kolokvij-međuispit	0.7	25
	Kolokvij-međuispit	0.7	25
	Ukupno tijekom nastave	3.2	70
	Završni ispit	0.8	30
	UKUPNO BODOVA (nastava+zav.ispit)	4	100

Datumi kolokvija	7. i 13. nastavni termin
-------------------------	--------------------------

Datumi ispitnih rokova	Prema objavljenom rasporedu
-------------------------------	-----------------------------

IV. TJEDNI PLAN NASTAVE

Predavanja

Tjedan	Tema
1.	Uvodno predavanje – mitovi, predaje ili tradicijska vjerovanja?
2.	Mitologije, mitska bića i nadnaravno u hrvatskoj znanosti (etnologiji, folkloristici, lingvistici)
3.	Interes za mitskim bićima u europskoj i svjetskoj znanosti
4.	Vile i slična bića u tradicijskim vjerovanjima
5.	Vještice i more u tradicijskim vjerovanjima
6.	Vukodlak i vampir u tradicijskim vjerovanjima
7.	Kolokvij
8.	Istarski krsnik – između nadriliječnika i šamana
9.	Orko, macić i druga „manja“ bića tradicijskih vjerovanja
10.	Funkcije i društvene uloge mitskih bića
11.	promjene i transformacije tradicije
12.	Suvremena vjerovanja i „štovanja“ mitskih bića

14.	Retradicionalizacija i remitologizacija društva
15.	Završna razmatranja i diskusija

Seminari

Tjedan	Tema
1.	Uvodno predavanje - što se očekuje od seminara
2.	Mit i memorija
3.	Racionalistička paradigma i druge teorije o progonima vještica
4.	Životinjsko u vilinskome
5.	Tko su bile vještice - primjeri s novovjekovnih suđenja vješticama
6.	Prestanak progona vještica i početci lova na vukodlake u Europi
7.	Kolokvij
8.	Tradicionalni i novodobni šamani
9.	Vjervanje u demone u jugoistočnoj Europi
10.	Mit i kulturna promjena
11.	Okultno i suvremeni svijet
12.	Suvremene mitologije
13.	Kolokvij
14.	Novi oblici "tradicijskih" vjervanja
15.	Kako terenski istraživati tradicijska vjervanja - prezentacija terenskih seminara